

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

ПРОЛІТАРИ ВСІХ КРАЇВ, ЄДНАЙТЕ СЯ!

UKRAINIAN LABOR NEWS

CORNER PRITCHARD AVE. The Provincial Library & McCREGOR ST.

WINNIPEG, MANITOBA, CANADA

Виходить два рази на тиждень — в середу і суботу. — Published semi-weekly — on Wednesday and Saturday.

PIK IV.

4. 84.

СУБОТА, 21. ЖОВТНЯ 1922.

WINNIPEG, MAN.

SATURDAY, OCTOBER 21st, 1922

No. 84.

VOL. IV.

ПРЕМ'ЄР АНГЛІЇ ЛОЙД ДЖОРДЖ ЗРЕЗИГУВАВ.

РАЗОМ З НИМ УСТУПИЛО ТАКОЖ ШЛЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Нове міністерство поручено сформувати Бонаррою Ло.

ЛОНДОН, 19 жовтня. — Нині по полудні Давид Лойд Джордж зрезигнував з прем'єра Великої Британії. Він представив свою резигнацію королеві Юрєві в палаті Бокінгем після консервативної наради в клубі Карлтон, яка осудила його міністерство. Це означає кінець коаліційного правління, яке прийшло до життя підчас світової війни.

Резигнація прем'єра включає, резигнацію цілого його кабінету.

Майнерська делегація почула перша про резигнацію.

Після авдієнції у короля Юрїя, Лойд Джордж повернувся на Давинг стріт (урядова резиденція прем'єра), де прийняв майнерську делегацію; однак як каже Френк Годжес, який був на чолі делегації, Лойд Джордж сказав, що він не може говорити з ними як прем'єр, так як він зрезигнував.

Члени майнерської делегації заявили, що Лойд Джордж сказав їм, що король прийняв його резигнацію.

Майнерські делегати оповідають, що Лойд Джордж прийняв їх з усмішкою і спитав, за чим вони прийшли. На це Френк Годжес відповів: "Ми прийшли побачити прем'єра". Тоді Лойд Джордж відповів їм, що тепер нема прем'єра, бо він вручив королеві свою резигнацію і король її прийняв.

БОНАР ЛО ЗГОДИВ СЯ УТВОРИТИ НОВИЙ КАБІНЕТ.

ЛОНДОН, 19 жовтня. — "The Evening News" доносить, що Ендрю Бонар Ло згодився сформувати міністерство на місці уступившого кабінету Лойда Джорджа. Король Юрїя покликав до себе Бонара Ло і попросив його сповнити цю задачу і Бонар Ло на це пристав.

Бонар Ло є Канадійцем з уродження; він походить з Рекстон, Н. Б.

Хто такий Бонар Ло?

Бонар Ло був активним провідником консервативної партії до часу, коли його здоров'я около рік тому назад було цілком підпаало. В той час, провів в партії перейшов в руки Осена Чемберлейна, парламентарного провідника коаліції.

Ло був провідником консервативної опозиції в парламенті між 1911 і 1915 рр. Він був найкращим консервативним суперником Лойда Джорджа від часу сформовання коаліції по середині війни аж до 1921 року, коли за порадою своїх лікарів він усунувся від публічного життя.

Бонар Ло зводив боротьбу з Лойдом Джорджем за його пропозицію відновити торговельні зносини з СРСР.

ЛІТВИНОВ ПРЕДКАЗУЄ УПАДОК ЛОЙДА ДЖОРДЖА.

Каже, що побіди Кемаля Паші є більше побідами СРСР, ніж Туреччини.

БЕРЛІН, 13 жовтня. — Максим Літвінов, заступник народного комісара торгівлі, подав у своїй розмові з представниками преси становище і погляди совітського правління щодо положення на Близькій Сході.

"Побіда Кемаля Паші на Близькій Сході є більшою побідою для СРСР, ніж для Туреччини", сказав Літвінов. "Один тільки факт, що побіда Туреччини уневажила Севрський договір, вказує, що така сама доля чекає також і Версальський договір. Але це більше значні побіди полягає в тім, що вона завдала тяжкий удар політиці Англії на Близькій Сході. Ми віримо і надіємося, що вона потягне за собою упадок прем'єра Лойда Джорджа, уможлививши Англії зайняти інше становище супроти СРСР".

"Кудиб не було договору між правительством турецьких націоналістів і СРСР, Кемаль Паша не міг би був числити на успіх, який він осягнув".

"Ми уважаємо становище Лойда Джорджа відносно недопущення Радянських Республік на конференцію для справ Близького Сходу актом одвертої неприязни і відповідно до того будемо приневольно поступати. Уперте становище Лойда Джорджа проти визнання СРСР як "інтересованої держави" було причиною, що совітське правління відкинуло угоду,

заключену між Країною і Російсько-Азіатською Корпорацією. Совітське правління є переконане, що як довго на чолі Англії будуть стояти протисовітські елементи, а перетворення упертий Лойд Джордж, доти небезпечним є навазувати якінебудь торговельні зносини з Англією".

"Совітська Росія найде дороги і способи, щоб уникнути допущення на конференцію для справ Близького Сходу і боротьби за свободу Дарданелів, яка є життєвою konieczністю для нашої держави".

"Ми зовсім не є вдоволені з запрошення на конференцію, яка має відбутися пізніше, а на яку запрошено радянські республіки Росію, Україну і Грузію".

"Політика англійського правління на Близькій Сході є так великою невдачею, що треба сумнівати, чи англійський наряд схоче його довше терпіти".

Новий торговельний договір між Туреччиною і СРСР.

АНГОРА, 14 жовтня. — Повідомляють урядово, що правління турецьких націоналістів і СРСР підписали угоду на двох нових торговельних договір. На підставі сего договору СРСР отримає в східній Анатолії найбільше упривілеговане становище. Договір буде доказом ще сильнішого закріплення приязного союзу між Туреччиною і СРСР.

ЩО ДІЄТЬ СЯ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

ХРУНІВСЬКА РОБОТА РАДИКАЛІВ НА ПОКУТЮ.

Львівське "Slovo Polskie" з 20. вересня доносить: "Як довідемося, відомий провідник Гуцулів, батько-Трильовський, висуває свою кандидатуру до союму на радикальну хлопську гуцульську лісту. В сій акції беруть участь також такі світочі як Яків і Твердохліб".

Се доносене вшепольсько-го-органу являєть ся не дуже правдоподібним, хоч як нас інформують з Покутя, кілька покутських "радикалів" тїшит ся вже і затирає руки, що "батько" їх жеде тільки на "зміну ситуації" і за кілька тижнів готов прибути до Галичини.

Як на potwierжене тих вісток нам предложено велику відозву з підписом "Організаційний комітет селянсько-радикальної партії", у якій між иншими поміщено заклики, щоби "товариші радикали гонили від себе всяких чорних дивів, які-б підбурювали їх до каригідних діл і щоби їм дали належну хлопську відправу". Відозва ся то "орєдіє" б. посла Павла Лаврука з Іспаса, бо як там зазначено, до нього треба звертати ся у всіх справах організації "Січій". В тому помічній Лаврукові польські жандарми, які вносили по селах нагадують людей до організації "Січій". Сам Лаврук на зовні покинув виявляє тільки побоване в слову напрямі, чи добре воно буде не брати участі в виборах до польського союму і не має відваги шевяно кандидувати. Та вже за сего удостоєно ся він почесного титулу від коломийського старости, що в листі не, инакше пише до нього як "ясновеельможний пан посол".

Личність з "ясновеельможним" Лавруком тримає Петро Шикерик-Доників, що для всякої безпеки оточений ся агентами польської поліції. І так дуже часто можна його бачити в одній з коломийських каферень в товаристві агента кафедривизи Пшибилдовського. Як нас повідомляють, одного з членів гуцульської делегації яка складала "голд" Писудського в часі його переїзду через Коломию, зарізано. Делегатів назбирало ся цілий вів. Небідника зарізано підчас його повороту з привитання на дорожї між селом Вербичем нижнім і вижним. Делегацію він перед обличчє Писудського одио заступендований урядник, якому приобіцяно, що верне назад на посаду.

Ціла та акція покутських "радикалів" подивників була би не шкідливою; як би не те, що чорні диви не вагають ся затягти до своєї відозви "світляків імен Павлика і Драгоманова, в імя яких заманоють населене на свій бік. ("Земля і Воля.")

Дальші кандидатури хрунів до польського союму.

"Nowa Reforma" подає, що "гадають кандидувати до союму: Шекерик-Доників, б. міністер шляхів в уряді Петрушевича, Лаврук, б. посол до австр. парламенту і селянин Дутчак. Всі вони є членами ново заложеної селянсько-радикальної партії". ("У. П.")

В листопаді в Харкові скликаєть ся Всеукраїнський зїзд промисловости транспорту і торгу.

ПЕРЕЇЗД ПІЛСУДСЬКОГО ЧЕРЕЗ СХ. ГАЛИЧИНУ.

Як відомо, начальник польської держави Писудскі переїздив недавно через Східну Галичину до Румунії. Про сей його переїзд пише так очевидець у віденським "Укр. Прапорі" (подаємо уривок):

"Я мав нещастє переїздити якраз того самого дня Східну Галичину і був свідком того горячого привитання. Три дні, себто весь час, призначений на переїзд у Румунію і на поворот, цілу лінію від Перемишля до румунської границі обсаджено військом і то так густо, що, здаєть ся, підчас поїздки російського царя се не так строго перевозило ся. Шо пів км. стояв жандарм; на всіх стаціях роїло ся від війська. В Ходорові, де я довше мусів чекати, вже на 2 години до приїзду поїзду всіх подорожних позаняняли до ждальні, навіть кризь вікно не можна було дивити ся. Перед самим будинком стації стояла одна дівина жандармерії — коло поїзду друга. Перед поїздом їхала локомотива з одним вожатом, де було повно війська, навіть на локомотиві сиділо кілька жовірів. Усе військо в шоломах на се, щоби викликати в населено страх перед войовничим настроєм польської армії".

Зривають телеграфічні дроти. Невідомі люди перетяли телеграфічні дроти, на величезній просторі залізничної лінії Ярослав—Сокаль між стаціями Любачів і Башня. На тій самій лінії зривано телеграфічні дроти коло стації Суха Воля. Таксамо перервали якісь невідомі люди телеграфічні дроти на залізничній шляху Зимна Воля—Мшана. Шкода велика.

Передвиборчі ластівки.

В селі Бродки, пов. Львів, жандармерія силою привезло село селян підписувати якісь передвиборчі листи, побиваючи тяжко тих, хто ставить опір. Населене втікає в поле навіть вночі, жандарми ловлять їх і змушують ся надляти. Вийт іменував Андрія Огородорога членом комісії, а коли він запротестував, то його арештовано. Підчас його не-присутности місцеві Поляки вибили в його хаті вікна. А другої ночі невідомі особи вибили вікна в домах тих кількох селян, які помагали жандармам силою стягати людей до передвиборчих списів.

В Жулинї пов. Стрий жандармерія переводить насильно якісь передвиборчі списи осіб від 20 літ. Хто відмовляєть ся від зїзнань, того арештовують. Дня 4. вересня арештовано Стефана Кравця і С. Турика. Арештовано також вїта за те, що не хотів йти в село списувати людей. При тїм не обходило ся без насильств, змушань і переслідувань селян, що вразно виявляють свій опір проти виборів.

Третий Всеукраїнський Зїзд Комнезамів.

Президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад визначила за потрібне скликати 3-ий Всеукраїнський зїзд комнезамів. Перед зїздом в Харкові 3. жовтня відбудеть ся засіданє Всеукраїнської Комісії Комнезамів.

ПРАГА, 8 жовтня. — Вчєра сформовано новий чехословацький кабінет. Антін Свєля, провідник селянської партії, є прем'єром, а д-р Едвард Бенеш, бувшии прем'єр, є тепер міністром заграничних справ.

П'ять партій має своїх представників в новім, правительстві; хлібороби мають чотирох представників, соціял-демократи чотирох, національні соціялїсти трох, націонал-демократи двох і національні католики також двох.

Д-р Бенеш і міністер для Словаччини Калай є підписані як безпартійні.

СМЕРТЬ УКР. ПРОФЕСОРА М. ХВ. СУМЦОВА.

14. вересня с. р. в Харкові помер член Української Академії Наук, проф. М. Хв. Сумцов. Покійний народив ся 6. цвітня 1854 р., скінчив Харківський історико-філологічний факультет. Ше в університеті ним була написана на золотий медаль розвідка з "історії де-моналогії", але тодішня цензура не пропустила її. В 1875 р. М. Хв. Сумцов був залишений стипендіантом при Харківському університеті. В 1876 р. він слухав лекції в Гайдельберзі у проф. Варча та Купо-Фішера. В 1881 р. захищає магистерську дисертацію "О свадебных обрядах". Першу його докторську дисертацію про Голотського та Барановича знов таки не можна було видрукувати з умов незалежних від автора. В 1885 р. Сумцов захищає нову розвідку "Хлеб в обрядах і песнях". Ше до 1905 р. Сумцов написав около 350 різних розвідок та статей, серед яких деякі (Іван Вишневський, "О свадебных обрядах", "Характер южно-русс. литературы XVII. в." та инші) є надзвичайно цінною вкладкою в науку.

Весь час проф. Сумцов викладав в Харківському університеті історію російської словесности. З часу, коли по вистих школах була змога робити виклади українською мовою, проф. Сумцов, який дав багато цінних розвідок з етнографії та українського письменства, обняв в Харківському університеті, потім Вищому Інституті Народної Освіти кафедру українського письменства. Крім загального курсу, Сумцов читав ще кілька спеціальних курсів, як то Шевченківський та инші. Коли утворила ся Укр. Академія Наук в 1918 р., Сумцова вибрано академиком. Останній рік Сумцов брав живу участь в праці науково-дослідницької кафедри історії України, де стояв на чолі секції українського письменства. Поруч з науковою діяльністю, Сумцов був в ті часи, коли йому дозволили його літа і видатним громадським діячем. Збудоване Харківської громадської книгозбірні, свого культурного огородежу, допомога незамовним учням, організація освітніх закладів — се все турбувало покійного, і він шире брав ся за працю та за домогую.

(Більшовик.)

Відома революціонерка і поет-драматург Ернест Толер, що нині сидить у в'язниці Нідершанефельд (у Баварії) пожертвував весь свій прибуток від продажі своєї останньої пєси "Машинні борці" організації робітничої пролетарської допомоги Росії.

ВІСТИ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПОВОРОТ Т. ГРИНЬКА З ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ.

Народний Комісар Освіти України тов. Гринько, який повернувся з поїздки до Німеччини, Австрії і Чехословаччини, в розмові з представниками преси зазначив надзвичайне за-интересованє, виявленє педагогічними колами Німеччини до постановки освіти в Радянській Федерації.

Передові педагоги з великою увагою вивчають радянську освітню тактику. Особливо імонує їм наша упертість в систематичній пролетаризації вищої школи і підлеглість її інтересам радянської держави.

Найбільші педагоги Німеччини і Австрії згодили ся приїхати на Всеукраїнську нараду освіти, яка призначена на 10. жовтня.

В числі тих, що виявили бажанє приїхати на Україну, є професор Острайх, доктор Каверав і відомий письменник в справі професійної освіти Ольга Еснт, відомий бібліограф Маркса професор Грінберг.

Освітленє стану українського народного господарства за кордоном.

Рада Народних Комісарів визнала потрібним встановити постійний звязок центрально-го статистичного управління України з закордонними статистичними організаціями для поширення даних про становище українського народного господарства в закордонних державах.

Радіофікація України.

Президія Всеукр. Центр. Виконавчого Комітету затвердила план радіофікації України. По всіх містах та селах України буде збудовано радіостанції, а по губерніяльних центрах переказні станції. Народно му Комісаріатови Почт і Телеграфів доручено негайно розпочати роботи для радіофікації.

Раднарком ухвалив покликати на військову службу по всій території України тих, що народили ся в 1901 р.

РІЖНІ ВІСТИ.

БОРОТБА МІЖ ФАШИСТАМИ І КОМУНІСТАМИ В ІТАЛІЇ.

РИМ, 17 жовтня. — В головних центрах Італії вибухли заворушеня, які є результатом боротьби між фашистами а соціялістами і комуністами.

В Пармі ціла часть міста находить ся в руках большевистів. Місто є в стані облоги. Донесення з Парми кажуць, що там чути вистрїли з рушниць і вибухи бомб в обляженій часті міста. Карабінери і королівська гвардія, які старують ся розділити воюючих, уживають панцирних автомобілів.

Донесене каже, що багато осіб зїстало ранених, між ними карабінери і члени королівської гвардії.

НОВІ ГРОШІ В РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІКАХ.

МОСКВА, 13 жовтня. — Соціял Народно Комісарів упорядкує Російський Державний Банк видати банкові ноти, яких вартість буде рівнати ся рублям в золоті.

Нові банкноти будуть друковані на суми від 1 до 50 рублів. Сї ноти будуть забезпечені золотом, сріблом, коротко-терміновими вексями і товарами.

Всі давніші виданя паперових грошей, крім грошевих знаків 1922 року, будуть скасовані з кінець сього року. Виміна паперових грошей давних видань на грошеві знаки 1922 р. відбуваєть ся в пропорції 10.000 рублів давнього видання за 1 рубель 1922 р.

Телерішній курс рублів виданя 1922 р. вносить 345 рублів за 1 золотий рубель.

ЛОНДОН, 11 жовтня. — З Москви доносить, що поет Горьодський і композитор Беркович зладили новий гимн СРСР. Горьодський написав слова а Беркович музику до гимна.

КАНТОН, Огайо, 14 жовтня. — Федерация Праці стеїту Огайо прийняла одностайно на вчєрашнім засіданні резолюцію, в якій домагаєть ся негайного усунєня з уряду головно-го прокуратора Догерто.

УВАГА! ПЕРШИЙ РАЗ В ВІННІПЕГУ УВАГА!

Драматично-Співацький Клуб Укр. Робітничого Дому

— відіграє —

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЖОВТНЯ

В УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ДОМАХ

веселу комедію-фарсу в 3-ох діях А. Володського, п. н.:

Панна Штукарка

Ся комедія граєть ся пораз перший в Вінніпегу. В виставі беруть участь ліпші сили Драм.-Співацького Клуба Укр. Робітничого Дому в Вінніпегу.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ЦІНИ МІСЦЬ: 55, 40 і 27 ЦЕНТИВ (включаючи воєнну таксу.)

ПРИХОДІТЬ ВСІ ЯКНАЧИСЛЕНТИШЕ!